

ONDER D'N KROEZEBOOM

Op 23 december a.s. wordt de Sint Willibrorduskerk 150 jaar. Hier zien we de eerste foto van de kerk na de bouw en inwijding. Achterop de kerk een kleine spits die later verwijderd is. Meer over de geschiedenis kunt u lezen vanaf pagina 5.
(Foto ca. 1900, Archief Boek 150 jaar Sint Willibrorduskerk)

Kwartaalblad van

HISTORISCHE VERENIGING
OLD REURLE

Old Reurle

De 'Historische Vereniging Old Reurle' is opgericht op 15 februari 1984. Zij stelt zich onder andere ten doel de beoefening van historie en volkskunde, in het bijzonder van de voormalige gemeente Ruurlo.

Inschrijfnummer KvK: 40103401

Contact

Postbus 61, 7260 AB Ruurlo

www.oldreurle.nl

info@oldreurle.nl

Bankrekening

Rabobank Noord- en Oost-Achterhoek NL48 RABO 0356 7229 96

t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle

Archief

Het archief, gevestigd in de openbare bibliotheek aan de Dorpsstraat in Ruurlo is geopend van 1 oktober tot 1 mei, elke 1e woensdagmiddag van de maand van 13.30 - 16.30 uur en op afspraak.

Contributie

Persoonlijk lidmaatschap: € 16,- per jaar. € 25,- voor (echt)paren.

Bij toezending per post € 14,50 extra voor portokosten.

Onder d'n Kroezeboom

Dit kwartaalblad wordt toegezonden aan alle leden.

Het is ingeschreven onder het nummer ISSN0929-919X

Kopij

Bijdragen kunnen worden gezonden aan de redactie, zie colofon.

Overname van artikelen, of delen ervan, is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de auteurs, dan wel de redactie van 'Onder d'n Kroezeboom'.

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	2
<i>Van de bestuurstafel</i>	3
<i>Werkgroep landbouwwerktuigen</i>	4
<i>Katholiek Ruurlo kan al 150 jaar naar de Sint Willibrorduskerk</i> Op 23 december van dit jaar is het 150 jaar geleden dat de kerk werd ingewijd. Een jubileum dat drie parochianen niet zomaar voorbij wilden laten gaan.	5
<i>‘Op een klein stationnetje’, 100 jaar geleden kreeg Wolfersveen zijn eigen treinstation</i> Een oud liedje, waarschijnlijk afkomstig uit Ruurlo, om mensen uit te nodigen voor de bruiloft. Opgetekend door Prof. J.H. Gallée (1847-1908).	8
<i>25 jaar Kunstkring Ruurlo</i> Hoe de KunstKring Ruurlo kon uitgroeien tot een bloeiende vereniging met een breed aanbod van concerten, cursussen, exposities en lezingen	13
<i>Ruurlo 100 jaar geleden</i> Het jaar 1921 wordt afgesloten met problemen met een stier en met de elektriciteitsvoorziening maar ook met plannen voor een burgemeesterswoning.	16
<i>Old en niej</i> Over een poffertjespan, carbid en kinderzuut: herinneringen aan de jaarwisseling	20
<i>Woordzoeker</i>	21
<i>Sponsoren</i>	22
<i>Colofon</i>	24

VAN DE REDACTIE

Positieve reacties

Na het verschijnen van de eerste Onder d'n Kroezeboom in de nieuwe uitvoering mochten we veel positieve reacties ontvangen, zoals:

“Prachtige nieuwe uitgave van de Kroezeboom. Mijn compliment ziet er heel mooi uit, aanwinst.”

“De Kroezeboom zag er mooi uit! Prachtige foto voorop en interessante artikelen.”

“En... niks gelaogen, ut nieuwe jasje zut d'r prachtig uut.”

“De nieuwe Kroezeboom ziet er fris en fruitig uit.”

“Het kwartaalblad ziet er gelikt uit. Het is een mooi bewaarexemplaar geworden.”

Dat geeft de burger (in dit geval de redactie) moed om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Correcties

Maar waar gehakt wordt vallen spaanders... Fijn dat we ook reacties krijgen van lezers als er iets niet klopt. Correcties op de tekst in het vorige nummer van Onder d'n Kroezeboom:

Pagina 5: In het artikel over de zuivelfabriek wordt gesproken over burgemeester Hoppen. Dit moet burgemeester ten Hoopen zijn.

Pagina 7: In het artikel over de broedsneegers is in de inleiding een stukje tekst weggefallen.

Achter “waarbij hij de volgende omschrijving gaf.” had moeten staan:

“Broedsneegers, noodigers voor de bruiloft. Deze, in ‘t kistentûg gedost en met den neugestaf in de hand, doen de noodiging ter bruiloft met het volgende liedje:” Het onderstreepte gedeelte ontbrak.

Pagina 11: Bij het filmpje uit 1921 wordt gesproken over Willem Huitink.

Dit moet echter Wilhelm Huitink zijn.

Aanbod kopij

Het aanbod was deze keer zo groot dat we enkele artikelen hebben moeten doorschuiven naar volgend jaar. Er zijn intussen wat meer contacten met mensen ontstaan, die mogelijk behulpzaam kunnen zijn bij het zorgen voor een constant aanbod van interessante artikelen in de toekomst.

We hopen dat nog meer mensen zich melden met oude foto's, met een leuk verhaal of met een leuke suggestie voor een onderwerp.

Versterking redactie

En als je mee wilt doen in de redactie dan horen we dat natuurlijk graag!

Aanleveren kopij

De uiterste datum voor het aanleveren van kopij voor het eerste nummer van 2022 is 1 februari.

Tekst in Word en afbeeldingen/foto's gescheiden mailen naar meerbeekherman@gmail.com

Tot slot willen we alle lezers alvast prettige feestdagen en een gelukkig 2022 wensen!

Namens de redactie,
Herman Meerbeek

VAN DE BESTUURSTAFEL

Beste mensen,

Het is alweer herfst. Wat gaat het allemaal weer snel! Dit is alweer de laatste uitgave van dit jaar. Dus we gaan het winterseizoen tegemoet met Kerstmis en de jaarwisseling. Dit jaar wisselden warme en natte dagen elkaar vaak af, een groot verschil met de afgelopen jaren. Ondanks dat hoop ik dat iedereen die erop uit trok voor tripjes en of vakantie daarvan heeft kunnen genieten. De coronaregels zijn gelukkig weer versoepeld waardoor er op 13 oktober jl. weer door de leden kon worden vergaderd.

Het was een goede algemene jaarvergadering. Wegens de te lage opkomst kon er niet over een wettelijk verplichte wijziging in de statuten worden gestemd. Er werd daarom een extra ledenvergadering ingelast op 24 november. Aansluitend op deze extra ledenvergadering zal de eerste thema-avond van dit jaar worden verzorgd door Roy Ruesink. Het thema is de jaren '50 en '60.

Als u dit leest is deze vergadering al geweest. Ina Hummelink, Janny Schepers en Herman Wezinkhof zijn bezig voor de andere thema-avonden en het dagreisje in 2022. Dit alles natuurlijk alleen als het virus niet weer de kop opsteekt en wij weer noodzakelijke beperkingen krijgen opgelegd.

Helaas zijn er dit jaar ook een aantal leden overleden, ernstig ziek geweest of zijn nog ziek. Wij hebben daar zoals ieder jaar in de algemene ledenvergadering weer bij stilgestaan.

Hebben wij als bestuur en vrijwilligers dan stilgezeten tijdens het coronajaar? Nee, niet echt, maar het waren andere inspanningsverplichtingen dan in voorgaande jaren. Wij hebben een nieuwe website-beheerder gevonden in de persoon van Frits Weernink.

Hij staat voor een beste klus omdat veel materiaal, zoals foto's, dvd's en cd's, nog in onze computer zit en verwerkt zal moeten worden naar onze website.

Onder d'n Kroezeboom is in een moderner jasje uitgebracht. Afgaand op de reacties tijdens de algemene ledenvergadering is dit positief ontvangen. Waardering naar de redactie toe.

Anny en Bert van der Meer van de CactusOase hebben aangegeven door te willen gaan, wat weer een waarborg is voor onze tentoonstellingsruimte daar. Het bestuur is er blij mee, al gaan ze verder in afgeslankte vorm wat betreft openstelling. In 2022 zal de CactusOase van maart tot en met oktober drie dagen per week geopend zijn: zaterdag, zondag en woensdag. De samenwerking is goed.

Er waren toezeggingen gedaan dat de twee geweren uit het tijdperk van Napoleon vanaf september 2021 tentoongesteld zouden worden in de bibliotheek. Helaas moet er door ziekte van de hersteller een ander gezocht worden om kolven te maken

Hier wil ik het bij laten en alle vrijwilligers bedanken, ongeacht de rol binnen de vereniging. Wij zullen met deze vrijwilligers samenkomen in het archief voor de nieuwjaarsborrel op dinsdag 11 januari 2022. Want waar is onze vereniging zonder vrijwilligers? Tevens dank aan de sponsors en de familie van der Meer van CactusOase.

Met vriendelijke groet en fijne feestdagen,
veel leesplezier, tot op de thema-avond!

Namens het bestuur,
Geert klein Bluemink

LEDENADMINISTRATIE

In de afgelopen periode is ons als lid ontvallen:
de heer G.J. Kornegoor

Het bestuur in actie tijdens de Algemene Ledenvergadering bij de Keizerskroon op 13 oktober 2021.

WERKGROEP LANDBOUWWERKTUIGEN

Hulp bij schoonmaakbeurt

In de vorige Kroezeboom heb ik een oproep gedaan voor hulp bij de jaarlijkse schoonmaakbeurt bij de Cactus Oase. Hier hebben zich tot op dit moment twee dames voor aangemeld. Alvast dank hiervoor. Maar enkele aanmeldingen meer zou het werk nog iets eenvoudiger maken.

Schenking

Van de fam. Smeelen hebben we een wieg geschonken gekregen. Op de deelfoto van de wieg zijn duidelijk de letters I, H en S (van Smeelen) te zien.

foto's: D. Nijenhuis

Hooiberg

foto: D. Nijenhuis

Op deze foto van een hooiberg is duidelijk te zien hoe de rietdekker het riet in lagen op het dak maakte.

Dik Nijenhuis, coördinator

Stro- en rietdekken

Vroeger hadden de huizen op het platteland een dak van stro of riet. Dakpannen werden pas in de tweede helft van de negentiende eeuw in gebruik genomen. Voor de stro- en rietdekker was er dus volop werk. Er werd niet veel mee verdiend, zo'n 60 cent per dag. Het rietdekken gebeurde vooral in het voorjaar en in de zomer. In de herfst en de winter werd er geregeld bij de boeren gedorst. Het graan werd uitgespreid op de deel en bewerkt met de vlegel. Na het dorsen kon het stro, als het van een goede kwaliteit was, bestemd worden tot dakstro. Het gereedschap van de dekker bestond uit een paar haken om ijzerdraad dóór het stro en óm de lat op de dak-sporen te halen; met het ijzerdraad werd tegelijk een sterke twijg over de stro-laag heen vastgezet. Verder gebruikte de dekker een soort plak om het stro aan te kloppen waardoor het een mooi geheel werd. De dekker had ook een paar steunen die op het dak vastgezet konden worden om er met zijn voeten op te staan. Met het dekken begon hij aan de onderkant van het dak en werkte zo langzaam naar boven. Was het dak dicht, dan werd de nok afgedekt met een rij brede, zorgvuldig gestoken graszoden. Een dak van stro vormde een goede beschutting tegen weer en wind. In de winter is het eronder warm, in de zomerdag koel. Brandgevaarlijk was het wel.

In de Burgerlijke Stand van Ruurlo vinden we meerdere personen die het beroep van strodekker beoefenden en blijkbaar was het een ambacht dat dikwijls overging van vader op zoon.

We vinden vier generaties Meerbeek als strodekker:

- Berent Meerbeek (1746-1803), geboren op de Bik (Meimansteeg). Na zijn huwelijk in 1777 met Berentje Klein Sprukkelhorst verhuist hij naar het Kettelshuis (Dorpsstraat). Na het overlijden van Berentje trouwt hij in 1781 met Jenneken Sprukkelhorst.
- Berend Meerbeek (1782-1859). Hij trouwt in 1815 met Garritjen Floors. Zij wonen op Kleine Smeenk (Slootsdijk).
- Jan Meerbeek (1829-1898) die in 1856 trouwt met Harmina Wassink. Dit echtpaar woont op De Mol (Leusinkbrink).
- Garrit Jan Meerbeek (1857-1935) Hij woont eveneens op De Mol en trouwt in 1880 met Reindjen Meulenveld.

En drie generaties Nijen Es (Nieuwenes):

- Joost Nijen Es, overleden 1800, gehuwd met Janna Timmerie (Timmerije).
- Reind Nijen Es (ca. 1782-1845) gehuwd met Janna Norde.
- Jan Nijen Es (1813-1887) in 1839 gehuwd met Hendrica Hagens.
- Verder nog Manus Vrugink (1791-1860), in 1826 gehuwd met Hendrika Jansen, wonend op de Puffert of Koppelman (Batsdijk).

Bronnen: DTB NH kerk en Burgerlijke Stand Ruurlo De Gelderse Achterhoek in de negentiende eeuw - G.J. van Roekel (1972)

KATHOLIEK RUURLO KAN AL 150 JAAR NAAR DE SINT WILLIBRORDUSKERK

De trots van de katholieke gemeenschap van Ruurlo viert eind dit jaar zijn 150ste verjaardag. Op 23 december 1871 werd de Sint Willibrorduskerk ingewijd. In aanloop naar die 'officiële' verjaardag verscheen op 22 augustus het boek 'Sint Willibrorduskerk Ruurlo 150 jaar'. Daarvoor zijn parochianen Wim Huitink, Leo Besselink en Jos Schooltink de archieven ingedoken. Namens Geloofsgemeenschap H. Willibrord Ruurlo, die deel uitmaakt van de regionale parochie HH Twaalf Apostelen, hebben ze een lijvig boekwerk samengesteld over de geschiedenis van de kerk.

Jan Hendriksen

Rijke historie

"Na een periode van 'onderduiken' was het een verademing om een eigen godshuis te hebben. Een gebouw waar je vreugde en verdriet kunt delen, waar je je verbonden voelt met God en de gemeenschap", zo begint het voorwoord van het boek. De rooms-katholieke geloofsgemeenschap in Ruurlo bestond al in de middeleeuwen maar werd bij de Reformatie gedwongen om hun kerk in het centrum van het dorp (Dorpskerk) af te staan en hun zondagsplichten elders te vervullen.

De beroemde architect Pierre Cuijpers, geboren in 1827 in Roermond, was de ontwerper van de Sint Willibrorduskerk in Ruurlo (foto: Archief Boek 150 jaar Sint Willibrorduskerk)

Vordense baron betaalde voor gebouw van bekende architect Cuypers

In 1801 werd de Sint Willibrordusparochie heropgericht. Maar het duurde nog vele jaren voor er weer een eigen kerkgebouw was.

Dat was uiteindelijk te danken aan Th.J.M.H. Baron van Dorth tot Medler uit Vorden, die in 1868 een bedrag beschikbaar stelde voor de bouw van een kerk in Ruurlo.

De bouwmeester was de bekende architect P.J.H. Cuypers en op 23 december 1871 werd de kerk ingewijd. Wim Huitink, Leo Besselink en Jos Schooltink nemen in het 72 pagina's tellende jubileumboek de lezers mee door de rijke historie door woord en beeld op een prettige wijze af te wisselen, met veel anekdotes. In de Lage Landen kwam het christendom pas na de achtste eeuw tot ontwikkeling en in de elfde eeuw ontstonden de eerste parochies. Het Kerspel Roderlo wordt al vroeg genoemd in de geschiedenis.

Groene boekje

Wim Huitink schreef in het verleden vele redactionele artikelen voor het groene boekje, het parochieblad van de voormalige parochie Sint Willibrordus.

Hij verzamelde historische anekdotes over het parochieleven, wetenswaardigheden over de kerk (muziek) en andere interessante weetjes voor z'n medeparochianen en gebruikte deze de afgelopen twee jaar bij de samenstelling van het boek. Leo Besselink was archivaris en secretaris bij Historische Vereniging Old Reurle. Hij heeft een grote kennis op het gebied van de historie van Ruurlo. Jos Schooltink heeft vele jaren de functie van secretaris van de locatieraad vervuld en is de 'kerkfotograaf' van de Willibrorduskerk. De foto's in het boek zijn dan ook voor een groot deel van zijn hand. "Onze intentie was allereerst te schetsen hoe het kerkelijk leven in ons land is ontstaan en hoe vervolgens onze parochiegemeenschap door de tijden heen is gevormd en hoe die zich in stand heeft weten te houden tot op de dag van vandaag.

En daar zijn we ons inziens in geslaagd", zegt Wim Huitink die als hoofdredacteur en coördinator van het boek optrad.

Adel

Het was vooral de Gelderse adel die, als volgeling van de kerk van Rome en zeer verwant aan Petrus Canisius (contrareformant) zo tussen 1855 en 1900 in de Achterhoek veel nieuwe kerkgebouwen heeft gefinancierd. Zo ook in Ruurlo waar bij testament van Th.J.M.H. baron van Dorth tot Medler een legaat werd toegewezen om een nieuwe kerk te bouwen. Eind 1871 worden kerk en pastorie tijdens de ambtsperiode van pastoor J.H. van Langen opgeleverd. Op 23 december 1871 werd het gebouw voorlopig ingewijd maar de eigenlijke consecratie van de kerk vond pas plaats op 23 september 1884, bijna dertien jaar nadien. Wim Huitink: "Waarom dat zolang heeft geduurd is ons onbekend. Een reden zou kunnen zijn dat na de heroprichting van de parochie in 1801, zij nog een aantal jaren organiek verbonden bleef met de parochie Kranenburg die op haar toerbeurt weer werd aangestuurd door het kapittel Zutphen, waaronder Ruurlo en Kranenburg ressorteerden. Wij mogen overigens Baron van Dorth tot Medler eigenlijk postuum wel op onze blote knietjes danken voor zijn sympathieke daad die hij in de negentiende eeuw verrichtte. Wij kunnen niet anders dan trots zijn op zo'n mooi en rijk bezit als deze Cuypers kerk, ook al is daar in de loop der tijd wel 't één en ander aan is veranderd."

Verbouwing

In 1937 werd een begin gemaakt met een ingrijpende verbouwing en restauratie van de kerk waarbij er zijbeuken links en rechts werden aangebracht en waarbij ook nieuwe kruiswegstaties werden gerealiseerd.

Uit deze tijd stammen ook de glas-in-loodramen in de kerk en in het portaal die allen afkomstig zijn uit Kevelaer (D.). Dat laatste geldt ook voor de kruiswegstaties. Midden jaren zestig werd het gehele hoofdaltaar inclusief een prachtig drieluik verwijderd en vervangen door een geheel nieuw modern altaar in steen. In bovengeschetste periode vond er in de kerk als het ware een beeldenstorm plaats. Muurschilderingen werden bedekt met een laag lichtgekleurde verf. De veelkleurigheid, voor zover nog aanwezig, verdween vrijwel geheel. Een gedeelte dat bewaard is gebleven in een ruimte in de kerktoren geeft een indruk van de kleuren die de kerk ooit inwendig had.

Wel schrijnend voor hen die de neogotische bouwstijl van Pierre Cuypers in al zijn facetten zo waardeerden. Ook diverse beelden verdwenen evenals de communiebanken vóór in de kerk. Verder werden de kruiswegstaties weggehaald maar in 1983 werden deze op initiatief van oud-pastoor H.J. Veer weer opgehangen nadat zij waren gerestaureerd door frater Fennis van de Leostichting in Borculo.

Toekomst

Hoe de toekomst van de Sint Willibrorduskerk er uitziet is ongewis. Voor het werven van fondsen tot behoud van de kerk werd vijf jaar geleden de Stichting Behoud Willibrorduskerk Ruurlo opgericht. "Want dat de kerk wordt onttrokken aan de erediensten is op (lange) termijn te verwachten", zo verwacht voorzitter Lilian Becks van de Locatieraad van de H. Willibrord Ruurlo.

Gedeeltelijk is nog iets zichtbaar van de vele kleuren die het kerkinterieur vroeger had. (foto: Archief Boek 150 jaar Sint Willibrorduskerk)

De terugkeer van het rozetraam in het priesterkoor

De samenstellers van het boek 'Sint Willibrorduskerk Ruurlo 150 jaar' kwamen tijdens hun speurwerk in de archieven tot de conclusie dat het prachtige rozetraam in het priesterkoor van de kerk niet bij een verbouwing van de kerk in 1937 achter het metselwerk is verdwenen, maar vermoedelijk in 1945 of daarna in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Dat kwam omdat pastoor A.M. van Soest zich nogal stoorde aan het zonlicht dat 's ochtends tijdens de heilig mis door dat raam binnenviel. "Hij stond met zijn gezicht richting het raam en met de rug naar de parochianen die in de kerk zaten tijdens de missen. Het felle zonlicht in zijn gezicht ergerde hem dermate dat hij het raam liet dichtmetselen", zo herinnert Wim Huitink (89) zich nog goed. Hij kan het weten. "Ik was in die jaren als jonge jongen vaak misdienaar bij die vroege missen van pastoor Van Soest." De wens om dit raam terug te zien nam later bij de parochianen dermate grote vormen aan dat in april 2007 begonnen werd met het uithakken van de buitenmuur in het priesterkoor. Hierbij kwam het glas-in-loodraam, dat zich tussen binnen- en buitenmuur bevindt, weer voor de dag. Het was grotendeels intact, maar de hoofden van Christus, Maria en Jozef ontbraken. Ook de hoofden van symboolgestalten van de vier evangelisten waren er niet meer. Onder leiding van een deskundige glazenierster uit Vorden werd in haar atelier het geheel gerestaureerd. De parochianen waren na de restauratie zeer enthousiast en aangenaam verrast om het mooie rozetraam weer in zijn volle glorie te kunnen bewonderen.

Meest geliefde pastoor

De Sint Willibrordusparochie Ruurlo telde vanaf 1804 tal van pastoors tot de parochie in 2000 opging in het tijdelijke parochieverband Graafschap-Zutphen en in 2010 in de regionale parochie HH Twaalf Apostelen. De laatste en een van de meest geliefde en markante herders was pastoor J. Lamers die op respectabele leeftijd met emeritaat ging. Hij was een uiterst sympathieke man, klein van stuk maar langs 's Heeren wegen zovend in een grote auto met naast zich een grote hond. Hij overleed in 2015 op 86-jarige leeftijd en werd naar eigen wens op het kerkhof in Ruurlo bijgezet in het daar aanwezige priestergraf. Een karakteristieke uitspraak van hem, ontleend aan het gedachtenisprentje na zijn overlijden luidt: "Als jager zie ik meer in schietgebedjes dan in ellenlange gebeden want ik heb nu eenmaal geen zit-eelt en van retraites krijg ik het Spaans benauwd."

Het in 2007 gerestaureerde rozetraam in het priesterkoor.
(foto: Archief Boek 150 jaar Sint Willibrorduskerk)

Te koop

Het boek 'Sint Willibrorduskerk Ruurlo 150 jaar' is te bestellen via het e-mailadres info@willibrordusruurlo.nl. Het boek is ook verkrijgbaar bij de VVV en de Readshop.

‘OP EEN KLEIN STATIONNETJE ...’

Honderd jaar geleden kreeg Wolfersveen zijn eigen treinstation

Op 1 juni 2021 was het op de kop af een eeuw geleden dat het treinstation Wolfersveen officieel in gebruik werd genomen. Daarvoor was er al een laad- en losplaats voor hout, maar vanaf dat moment konden ook passagiers in- en uitstappen, mits de machinist een seintje kreeg dat hij moest stoppen. Een kaskraker is het nooit geworden, maar bijzonder was het wel, dat stationnetje midden in het bos. Wim Eenink heeft als eerbetoon de historie in woord en beeld vastgelegd.

Wim Eenink

Station Wolfersveen ca. 1922, kijkend in de richting van Zelhem (Foto: collectie Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers)

Op 9 augustus 1878 werd de Wet op de Lokaalspoorwegen van kracht die de mogelijkheid opende voor de aanleg van spoorwegen met een lichtere constructie en met een sterk vereenvoudigde beveiliging. Wachtposten en seinpalen, zoals deze op de hoofdlijnen voorkwamen, waren niet vereist. Op deze lokaalspoorwegen waren alleen onbewaakte overwegen en om die reden waren de locomotieven voorzien van een bel om weggebruikers op de komst van de trein te attenderen. Een lokaaltrein werd daarom in de volksmond al gauw ‘Bello’ genoemd. De snelheid van de trein mocht niet hoger zijn dan 30 km per uur.

De GOLS

Op 7 mei 1881 werd in Winterswijk de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorweg-Maatschappij (GOLS) opgericht. Belangrijke initiatiefnemers waren J.E.H. baron van Nagell tot Ampsen en de Winterswijkse textielabrikant Jan Willink. Een doorgaande verbinding tussen Twente en Zevenaar werd onmisbaar geacht voor een behoorlijke ontwikkeling van het verkeer op de lijnen van de GOLS. In 1882 werd daarom een concessie (overheidsvergunning) voor de lijn Doetinchem-Ruurlo-Neede aangevraagd

en op 13 juni 1883 definitief verkregen.

De onteigening van de gronden voor de aanleg van het spoor kwam rond op 26 april 1884. Aanvankelijk wilde men ook nog een spoorlijn Doetinchem-Zelhem-Hengelo-Vorden aanleggen, maar dat is uiteindelijk niet doorgedaan. Hengelo heeft het zonder treinstation moeten doen.

De GOLS heeft ook de volgende lijnen aangelegd: Winterswijk-Zevenaar, Winterswijk-Hengelo (O), met een zijtak van Neede naar Ruurlo, en natuurlijk Doetinchem-Ruurlo. De lijn Winterswijk-Ruurlo-Zutphen was van de Nederlandsch-Westfaalsche Spoorweg-Maatschappij (NWS).

Het rollend materieel werd via een exploitatieovereenkomst geleverd door de Hollandse Spoorweg Maatschappij (HSM). De verwachting was dat de lijn Winterswijk-Zevenaar nooit rendabel zou worden. Opmerkelijk is dat juist alleen deze voormalige GOLS-spoorlijn nu nog wordt gebruikt voor reizigersvervoer.

Doetinchem-Zelhem-Ruurlo

De lijn Doetinchem-Ruurlo werd op 15 juli 1885 feestelijk geopend. Er reden elke dag vier treinen in elke

richting. Op 't Zand had men toen al een laad- en losplaats voor hout, later zou daar het station Wolfersveen worden gebouwd. Vanaf het Wolfersveen werd dennenhout afgevoerd naar de mijnen in Zuid-Limburg. De grove den is uitstekend geschikt als stouthout voor de mijnen, omdat het enorm begint te kraken als het onder druk komt te staan. Voor de mijnwerkers is dat een teken dat ze zich uit de voeten moeten maken omdat er instortingsgevaar dreigt.

De lijn Zelhem-Ruurlo bestond uit de volgende haltes en bruggen, de afstand gerekend vanaf station Doetinchem:

- 6,387 km Zelhem, stationsgebouw type 'GOLSKlein', gebouwd 1885.
- 8,490 km stalen brug over de Oosterwijkse vloed met 1,3 m spanwijdte.
- 10,871 km Wolfersveen, perron enabri 1921-1937.
- 14,422 km stalen brug over de Veengoot met 3,0 m spanwijdte.
- 14,810 km stalen brug over de Oude Hissinkbeek met 1,5 m spanwijdte.
- 16,782 km wachterswoning nr. 9 (Vordenseweg).
- 17,193 km stalen brug over de Ruurlosebeek met 5,0 m spanwijdte. Hierna komt de spoorlijn bijna haaks uit op de spoorlijn Ruurlo-Vorden, en moet dan een vrij scherpe bocht naar rechts maken.
- 18,593 km Ruurlo, stationsgebouw type 'Vorden', gebouwd 1877 (abri 1982).

Eind 1885 had de GOLS in totaal 132 km spoorlijnen in exploitatie. Na diverse mislukte pogingen werden de lijnen van de GOLS op 1 juli 1920 overgenomen door de HSM.

Ontginning Wolfersveen

In 1919 wordt de N.V. Ontginningsmaatschappij 'Het Wolfersveen' opgericht en dan komt de ontginning in het Wolfersveen pas goed op gang. Bij het laad- en losperron wordt dan een schuur gebouwd voor de opslag van machines, kalk en kunstmest voor de ontginning, en bouw materiaal voor de huizen. Dit wordt, evenals het personeel, allemaal per trein aangevoerd. Deze schuur staat er tegenwoordig nog, alleen is de onderzijde nu van steen. Ze wordt gebruikt voor kampeeractiviteiten op het landgoed 't Zand. De eerste ontginningsboerderij die wordt gebouwd is De Wolfershoeve aan de Berkendijk (1919). Hier wordt dan ook het kantoor van de ontginningsmaatschappij gevestigd.

De ontginning van het Wolfersveen komt nu goed op gang en daarom wil men er graag een treinstation bouwen. Om de financiën voor het station rond te krijgen worden de ontginningsmaatschappij en Frank de Fremery benaderd. De Fremery is directeur van de Deli-Batavia maatschappij in Amsterdam en is in 1921 eigenaar geworden van het landgoed de Baak-schekamp. Omdat de directeur van de HSM, de heer

Van Hasselt, een vriend is van De Fremery en tevens aandeelhouder van de ontginningsmaatschappij, wordt dit snel geregeld. Zo kon Frank de Fremery 's zomers met de trein vanuit het Wolfersveen naar de Herengracht in Amsterdam, waar zijn bedrijf was gevestigd.

Een drukke dag op het station in Wolfersveen.
De foto dateert van 13 mei 1922

Keurig modern stationnetje

Het station wordt gebouwd bij de T-splitsing Berkendijk en Petersdijk. Als men vanaf de Ruurloseweg de Berkendijk op gaat, ligt bij de T-splitsing links van de weg de stationsschuur en het laad- en losspoor. Rechts van de weg, recht tegenover de huidige woning 't Kruisselt, wordt het station gebouwd. Het is een eenvoudig eenlaags houten bouwwerk onder een zadeldak. De binnenruimte bestaat uit een ingang en vier ramen, buiten aan de voorzijde onder het overstekende dak worden zitbanken gemaakt. Langs het spoor komt een langgerekt perron met een houten hekwerk.

Het station wordt op 1 juni 1921 officieel geopend. De trein stopte overigens alleen op verzoek. Wilde men met de trein mee dan moest de vlag worden gehesen, een paarse plaat met een witte rand. Als men in Wolfersveen wilde uitstappen dan moest dat op tijd bij de machinist worden aangegeven. Het gebeurde regelmatig dat de trein te laat stopte op station Wolfersveen, maar als De Fremery persoonlijk aan boord was reed de trein netjes terug naar het station.

Op 26 april 1921 staat in De Graafschapbode het volgende artikel:

"De plusminus 300 H.A. grote ontginningsmaatschappij "Het Wolfersveen" heeft bij hare terreinen een halte in de spoorlijn Ruurlo-Doetinchem gekregen. Een keurig modern stationnetje met lang terrein, een wissel naar de ontginning is er verkregen. Waarschijnlijk komt in den aanstaande zomerdienst deze halte in den officiële reisgids voor."

In 1887 reden vijf treinen per dag richting Ruurlo en eveneens vijf richting Zelhem. In 1934 ziet de dienstregeling er als volgt uit: de trein Zelhem-Ruurlo komt langs in Wolfersveen om 6:54 uur, 7:48 uur, 9:02 uur, 12:35 uur, 16:48 uur, 19:21 uur en 21:33 uur.

In omgekeerde richting is dat om 7:32 uur, 9:51 uur, 11:28 uur, 14:28 uur 17:23 uur en 20:36 uur.

Op de kaarten der Nederlandsche Spoorwegen van 1931 en 1934 staan alle treinstations van Nederland weergegeven, daar zien we dus ook het station Wolfersveen.

Station Wolfersveen ca. 1922 kijkend in de richting van Ruurlo (Foto: collectie Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers).

Kaart van de Nederlandse Spoorwegen uit 1934 met een uitsnede van het traject Doetinchem-Ruurlo.

't Kruisselt

Op 12 maart 1920 komt de ontginningsmaatschappij met het plan om de volgende wegen te verharderen. Vanaf Huize 't Zelle naar het laad- en losspoor op 't Zand in de spoorlijn Ruurlo-Zelhem, van daaruit de weg naar Zelhem (de Oude Ruurloseweg). Vanaf 't Zand zou ook de weg naar Zieuwent en Lichtenvoorde verhard moeten worden. Deze zou dan komen te lopen over de Berkendijk, Ruurloseweg, Heisterboomsdijk, Dwarsdijk (Heerensvloed) en dan via de Bielemansdijk naar Zieuwent. De heer L.N.J. Knottnerus, op dat moment directeur van de ontginningsmaatschappij, verwachtte namelijk dat in het Wolfersveen een belangrijk knooppunt van wegen zou ontstaan. Daar komt waarschijnlijk ook de naam voor het huis 't Kruisselt vandaan. Het knooppunt dat hij hier voorzag is er echter nooit gekomen.

De eerste steen van de woning 't Kruisselt wordt gelegd op 28 augustus 1920 door de heer C.A. Abbing van de Ontginningsmaatschappij 'Het Wolfersveen'.

De eerste bewoners zijn de opzichter van de ontginningsmaatschappij Jan Kuipers en zijn gezin. In de periode 1921 tot en met 1931 komen hier de opzichters van de GOLS te wonen, zoals Simon Meijer, Egbert Buitter, Pieter de Jong, Hendrik van Ginkel en Jan Straalstra. Als men na 1931 met de trein mee wilde, moest men zich van tevoren aanmelden bij de naastgelegen boerderij de Wolfershoeve, waar als gezegd het kantoor van de ontginningsmaatschappij was ondergebracht. Men had hier een telefoonverbinding (nummer 11), zodat telefonisch kon worden doorgegeven dat er iemand met de trein mee wilde.

In 1940 komt boswachter Johan Steenbergen te wonen op 't Kruisselt, tot 1984.

Incidenten

Op 21 juni 1929 staat het volgende artikel in De Graafschapbode:

"Het komt den laatsten tijd herhaaldelijk voor, dat het bijpersoneel der spoorwegen op de spoorbaan voorwerpen aantreft als veldkeien en dergelijke, die blijkbaar door kinderen op de rails worden gedeponeerd om de uitwerking van dit gevaarlijk gedoe te kunnen aanschouwen bij het passeren van een trein. Gister had men daarmee "succes". Een motorlorrie vloog daardoor bij het Wolfersveen in een bocht uit de rails, gelukkig zonder dat de bestuurder persoonlijk letsel bekam. Bij onderzoek bleek, dat niet minder dan 6 grote veldkeien op de rails waren gedeponeerd. Gelukkig was het in dit geval toevallig een lorie, die aan het gevaarlijk kinderspel werd blootgesteld, doch men denke zich de gevolgen in, zoo de vlak achter deze lorie naderende trein deze veldkeien op haar weg had aangetroffen. Daarom zij ouders en opvoeders der jeugd met nadruk aanbevolen, de kinderen op het gevaarlijke van dit roekeloze "kinderspel" te wijzen voor en aleer er ernstige ongelukken ontstaan."

In juni 1933 verrichtte een groep padvinders die daar kampeerden een goede daad door het blussen van een bosbrandje dat was veroorzaakt door vonken van de locomotief van een trein. Op 5 mei 1935, tegen het middaguur, gaat het echter alsnog goed mis op 't Zand en veroorzaakt een soortgelijke vonk van de stoomlocomotief een geweldige bosbrand.

De verbrande oppervlakte wordt geschat op zo'n 300 ha. Tal van autoriteiten zijn die dag op het terrein van de brand aanwezig, waaronder de commissaris der Koningin in de provincie Gelderland en de burgemeesters van de gemeenten Zelhem, Doetinchem en Ruurlo.

Het verhaal gaat nog steeds dat de 'naobers' voor een trouwerij bij de familie Oortgiesen die dag bezig waren broodjes te smeren. De boter stond buiten en werd bedekt met roet, die er vervolgens maar zo goed mogelijk werd afgeschraapt. De brand trok veel nieuwsgierige kijkers, die echter weigerden om mee te helpen blussen. De toenmalige burgemeester van de gemeente Zelhem moest hierbij zijn gezag laten gelden. Omstreeks vijf uur was men door het stichten van tegenbranden het vuur meester. De verbrande bossen

waren eigendom van de heren A.M. Helmich te Hengelo (Gld.) en de familie Passmann te Duisburg (ook eigenaar van de Slangenburg). 't Zand wordt in 1934 gekocht door Rudolf Dittlinger. Zijn dochter Vera is in 1922 getrouwd met Pieter de Fremery, de zoon van Frank. Zo komt 't Zand uiteindelijk in handen van de familie De Fremery.

Station Wolfersveen ca. 1932, kijkend in de richting van Ruurlo.

Opheffing spoorlijn Zelhem-Ruurlo

De inwoners van Wolfersveen hebben maar heel weinig gebruik gemaakt van de trein omdat men toen nog niet veel op reis ging en men het niet kon betalen. Er wordt verteld dat de machinist regelmatig een versje opzegde: "Wolfersveen, station Wolfersveen. Weer geen één."

Als in 1932 de nieuwe verharde weg van Zelhem naar Ruurlo gereedkomt, wordt het voor de spoorlijn steeds moeilijker om rendabel te blijven draaien. Om een idee te geven: in juni 1936 bedroeg het aantal reizigers op de lijn Doetinchem-Ruurlo 100 personen per werkdag.

Eind 1934 is er al sprake van dat diverse kleine spoorlijnen zullen worden opgeheven, maar de spoorlijn Doetinchem-Zelhem-Ruurlo-Neede blijft dan nog gehandhaafd. Lang zal het niet duren: op 22 mei 1937 wordt ook op deze lijn het personenvervoer gestaakt. Bij de laatste rit naar Doetinchem zijn diverse Zelhemmers, waaronder de burgemeester, aanwezig. De verslaggever van de Graafschapbode vraagt zich af hoe lang de mooie gele bussen voldoen aan de eisen die de moderne tijd aan het verkeer stelt? De tijd zal het leren. De bussen van de Geldersche Tramwegen (GTW) nemen het vervoer over, met elf bussen per dag in beide richtingen. Het deel Doetinchem-Zelhem blijft nog wel gehandhaafd voor het goederenvervoer,

De laatste personentrein rijdt op 22 mei 1937 van Ruurlo naar Doetinchem met een groot gezelschap notabelen aan boord. Staand op de rails met zijn hoed in de hand de burgemeester van Zelhem Johannes Rijpstra.

het traject Zelhem-Ruurlo-Neede vervalt geheel voor personenvervoer. (Borculo Neede goederenvervoer tot 1972.)

Op 1 januari 1938 neemt de NS de exploitatie over van HSM en SS (Staats Spoorwegen). Het verdwijnen van de concurrentie betekent dat ook een deel van de andere GOLS-lijnen overbodig wordt en na korte of langere tijd verdwijnt.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vordert de bezetter bij NS 500 km bovenbouw, inclusief wissels en bevestigingsmaterialen voor de veldtocht in Rusland.

De voorraden zijn echter ontoereikend en noodgedwongen wordt daarom een aantal minder belangrijke spoor- en tramlijnen opgebroken. Daardoor eindigt op 20 juli 1942 ook de dienst op het baanvak Doetinchem-Zelhem. Na de oorlog wordt dit baanvak nog wel weer hersteld en op 13 mei 1948 heropend voor goederenvervoer ten behoeve van de Coöperatieve landbouwvereniging, houthandel Oldenboom en papierfabriek Vromen.

Begin 1955 verdwijnen de stoomlocomotieven geleidelijk uit de reizigersdienst. De diesellok 'de Sik' rijdt dan nog één keer per dag naar Zelhem, tot 28 mei 1972. In 1977 worden als onderdeel van werkverschaffingsproject de rails opgebroken.

Tegenwoordig kan men vanaf het oude treinstation Zelhem, nu multifunctioneelcentrum De Brink, de oude spoorlijn richting Wolfersveen niet meer zien. Vanaf de Jacob van Ruysdaelstraat loopt er een voetpad richting de Ferdinand Bolstraat, waarna deze de route van de oude spoorbaan volgt tot garage Wasseveld. Aan de overzijde van de Ruurloseweg volgt dan nog een stukje zandweg tot waar in 1951, midden op de voormalige spoorlijn en vlakbij het voormalige treinstation, het huis voor Vera Dittlinger is gebouwd (dan inmiddels gescheiden van Pieter de Fremery). De eerste steen werd destijds gelegd door de kinderen Rob en Irene. Verder richting Ruurlo staat nog de voormalige stationsschuur, als laatste herinnering aan wat ooit station Wolfersveen was. Daarna is het tracé niet goed meer te volgen, op enkele boomsingels en grondwallen na. Bij de oversteek van de Vordenseweg staat nog wel duidelijk herkenbaar het voormalige wachthuisje nr. 9.

Bronnen:

- Spoorwegen in Winterswijk & Omstreken, Arjan Ligtenbarg, Vereniging Het Museum, 1989
- Lokaalspoorwegen in Twente en de Achterhoek, Evert Heusinkveld, Schuyt & Co. Uitgevers, 1998

Expositie Treinstation Wolfersveen

Het feit dat 100 jaar geleden het treinstation Wolfersveen werd geopend, werd opgeluisterd met een expositie rond dit stationnetje. Aan de hand van een maquette van het station en diverse foto's, boeken en kaarten werd de historie in beeld gebracht. De expositie vond plaats op 4, 5 en 6 juni 2021 in zaal 'De Heeren van Wolfersveen', Ruurloseweg 38.

Maquette van het station op de expositie in juni 2021.

DE GESCHIEDENIS VAN KUNSTKRING RUURLO IN EEN NOTENDOP

Het is weleens anders geweest, maar de laatste jaren kun je gerust zeggen dat de vereniging een vaste plek in Ruurlo heeft verworven. Vele inwoners gaan namelijk geregeld naar een lezing of een concert van de KunstKring. Zij volgen een cursus, zijn naar een Kerst-Inn geweest of hebben een (klein)kind dat mee heeft gedaan aan Kunst in de Kinderschoenen, of hebben zelf meegedaan met een andere activiteit, zoals de organisatie van de KasteelTuinConcerten, die zeventien keer werden georganiseerd. Toch is het bij veel inwoners van Berkelland nog tamelijk onbekend dat de vereniging in het Kulturhus een eigen atelier heeft en concerten en lezingen in de grote zaal houdt. Dat zij 26 jaar geleden werd opgericht en bezoekers uit de hele provincie en zelfs het hele land trekt weten de meesten niet. In 2021 is het boek 'De geschiedenis van een Kunstkring' verschenen; het doet uitgebreid verslag van het ontstaan en de groei van de vereniging. Met nul begonnen: geen geld, geen onderdak telt de KunstKring inmiddels driehonderd leden.

Barbara Bodegom

Het doel

Op 24 augustus 1995 stapte Béa Sniijders-Verheul samen met Karen Liernur naar de notaris om de oprichtingsstatuten van de KunstKring Ruurlo (KKR) te ondertekenen. Het doel van de vereniging was en is nog steeds: "Het stimuleren van het culturele leven in Ruurlo en omstreken en voorts al hetgeen daarmee verband houdt, één en ander in de meest ruime zin des woords." En: "De vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door het organiseren van exposities, concerten en andere vormen van kunstuitingen, alsmede het begeleiden en coördineren van culturele activiteiten, en voorts alle andere middelen welke tot het bereiken van het doel van de vereniging bevorderlijk kunnen zijn."

Het idee

Daarmee hadden de dames een grote stap gezet, maar wat ging er vooraf aan hun gang naar de notaris? Waarom en bij wie was het idee opgekomen? Uit historische overzichten en overleveringen is duidelijk geworden dat Béa Sniijders, tijdens de oprichtingsvergaderingen in 1994 van Democratisch Platform Ruurlo - een politieke partij - met drie andere mensen de afspraak maakte een werkgroep 'Cultuur' te vormen. Nadat er nog één persoon bij was gekomen besloot de vijf man sterke werkgroep te beginnen met de vertoning van een film in een restaurant in februari 1995.

Paraplu

Onder de paraplu van de kersverse vereniging zouden ook de Openbare Bibliotheek, het Nut, Jonge mensen in Concert, Galerie M-22738, Portret boetseren, Video maken, Cultureel Café en Film in Ruurlo meedoen met de bedoeling samen te werken en de programma's op elkaar af te stemmen. Het bestuur van de KunstKring ging ervan uit dat vooral de laatstgenoemde vier groepen sterke banden

met de KKR hadden, er zelfs uit voort waren gekomen. Portret of model boetseren op de zolder van Modecentrum Teunissen had reeds één cursus gedraaid in het voorjaar van 1995. In de jaren 95 tot en met 98 stonden films, cursussen, concerten door amateurs (zelfs in de muziekkoepeel), werken met kinderen op de basisscholen, exposities in Galerie M-22738 en het KasteelTuinConcert centraal. 'Jonge mensen in Concert' moest helaas in de zomer van 1996 worden opgeheven. De werkgroep 'Cultureel Café' stopte er na één seizoen mee. 'Video maken' kwam niet van de grond. Om naamsbekendheid te krijgen werd veel reclame gemaakt. Het bestuur vergaderde bij iemand thuis, wegens het gebrek aan een eigen ruimte. Dat was toen nog niet zo'n groot probleem; dat kwam pas later.

KasteelTuinConcerten

Om geld in het laatje te krijgen voor de aanschaf van materialen kwam de gedachte op om 'iets' in de Kasteeltuin te organiseren. In 1996 kwam het Gelders

Concert in de kasteeltuin (foto: Barbara Bodegom, 2009)

Operette en Operakoor (GOOG) in de tuin optreden en hoewel men het wat statisch vond organiseerden een dertigtal enthousiaste vrijwilligers het jaar erop 'Play Gipsy Play'. Van één ensemble op één podium groeiden de KasteelTuinConcerten uit tot een heus festival met vier podia waarop wereldmuziek werd gespeeld. De musici genoten minstens zo hard als de bezoekers die uit het hele land kwamen om te genieten van de unieke ambiance en de swingende muziek, waarop vaak uitbundig werd gedanst. Door de verkoop van het Kasteel kwam helaas in 2012 een einde aan de KasteelTuinConcerten.

Eigen ruimte

In 1997 kwam er zicht op een eigen ruimte in de voormalige Prinses Beatrixschool. In het kleuterschooltje dat op de hoek stond van de Kroezelaan en 't Rikkelder huisde al Sophia's Lust, die ervoor ijverde om er een verenigingsgebouw van te maken. B&W van gemeente Ruurlo zag wel wat in dat idee en stelde er in principe geld voor beschikbaar. Hoewel veel verenigingen er brood in zagen om er hun intrek in te nemen gingen de plannen toch niet door. Enkele jaren later kon de kunstkring voor enkele jaren terecht in een pandje van Woonklavier (nu ProWonen) aan de Wildenborchseweg. Nadat de woning met de hulp van Ruurlose ondernemers was opgeknapt en er met subsidies materialen voor cursussen waren aangeschaft, werd het mini-huisje feestelijk geopend op 30 januari 1999. Het kreeg de naam: 'Reurles Huus, creatief centrum voor iedereen'. In 2003 zou het worden afgebroken maar tot die tijd vond ook het VVV-kantoor een plekje in het huisje. Er kon worden vergaderd en er werden cursussen gegeven. Voor het organiseren van concerten werd wisselend onderdak gevonden in de Dorpskerk, de cafés in het dorp, de Muziekkoepeel, de Orangerie, de Boskapel, enz. In september 2003 moesten we het knusse pandje verlaten dat intussen toch was gaan voelen als een eigen huis. We waren weer terug bij af. Vergaderen en cursussen geven bij mensen thuis enz. Joop Huisman, voorzitter, vond gelukkig De Sprankel bereid om ons vergader- en cursusruimtes te verhuren.

Den Olden Gott

In 2005 redde ProWonen de KunstKring nogmaals uit de brand met de voormalige kapsalon van Kootje de Vries aan de Barchemseweg. Met het betalen van gas, licht en water konden we het pand huren, maar het tochtte er verschrikkelijk. Voordat wij erin trokken zat Arend Mol er met het kantoor van weekblad Contact (nu Achterhoek Nieuws). Nadat ook dit gebouw met vereende krachten was opgeknapt en ingericht werd het op 5 maart 2005 feestelijk geopend. Het kreeg de naam galerie 'Den Olden Gott', vernoemd naar het er vlakbij liggende bosje. Er was

Galerie 'Den Olden Gott' aan de Barchemseweg
(foto: André Lammers, 2005)

genoeg ruimte om er exposities te kunnen inrichten. Het nieuwe project Kunst in de Kinderschoenen ging er van start. Ruim honderdzeventig kinderen uit groep zeven deden mee. Onder de bezielende leiding van tig vrijwilligers maakten ze de mooiste kunstwerken, geïnspireerd door het werk van de Oostenrijkse kunstenaar en architect Hundertwasser. Met enige fantasie kun je je voorstellen wat een feest dit was voor de kinderen. Hun kunstwerken werden geëxposeerd in het souterrain van de toenmalige Rabobank aan de Dorpsstraat.

Kulturhus

In datzelfde jaar begon ProWonen met de bouw van het Kulturhus aan de Nieuweweg. Het bestuur twijfelde lang of het de stap naar de nieuwbouw zou wagen. De huur in het nieuwe gebouw zou hoog zijn en de duur van het contract tien jaar... Na ettelijke gesprekken met gemeenteamttenaren en de directie van Het Hof (Betula) in Borculo bood een samenwerkingsovereenkomst met Het Hof uitkomst. Op 30 september 2006 werd het Kulturhus officieel geopend. De KunstKring ging er flink op vooruit. Op de eerste verdieping kregen we een ruim atelier. Daar en op de vide kon de werkgroep Exposities tentoonstellingen houden. In het atelier was in eerste instantie genoeg ruimte voor alle cursussen. In de grote zaal kon de Muziekgroep concerten organiseren. In de eerste tien jaren had de zaal meer weg van een gymnastiekzaal dan van een theaterzaal, maar sinds hij gezellig wordt ingericht biedt hij de sfeer van een heus avondje uit. Sinds de Ruurlose afdeling van de Maatschappij tot nut van 't Algemeen ('t Nut) in 2018 is gestopt organiseert de kunstkring er ook lezingen over uiteenlopende onderwerpen zoals DNA, sterrenkunde, kunst, architectuur enz.

Concert in het Kulturhus (foto: Louis Swart, 2018)

Energie en enthousiasme

Terugkijkend op vijftientig jaar KunstKring Ruurlo zien we een aantal rode draden door het verhaal lopen. Huisvesting en de onafgebroken inzet van enthousiaste, ijverige en competente vrijwilligers zijn de belangrijkste. Zonder dak boven het hoofd en zonder één cent op zak zijn de pioniers begonnen. Vindingrijk, creatief en vol energie zochten ze naar wegen om hun dromen en wensen waar te maken. Dankzij hun inzet is de vereniging tot grote bloei gekomen en werden grote projecten tot stand gebracht. Na een lange zoektocht naar geschikte locaties heeft de kunstkring haar draai in het Kulturhus

gevonden. In 2021 zorgen ruim zestig enthousiaste vrijwilligers in werkgroepen ervoor dat alle activiteiten gestroomlijnd verlopen. Cursisten en bezoekers van de activiteiten komen uit de hele regio. Hoe de komende vijftientig jaar gaan verlopen zal grotendeels afhangen van de inzet en het enthousiasme van de mensen die er zin in hebben om hun tijd te steken in het voortbestaan van een mooie en gezonde vereniging. U bent van harte welkom om er een steentje aan bij te dragen!

Het boek 'De geschiedenis van een Kunstkring' is te bestellen via www.kunstkringruurlo.nl

HET LEVEN IN RUURLO 100 JAAR GELEDEN (12)

Naast de gebruikelijke ongelukken en overtredingen lezen we in het laatste kwartaal van 1921 over perikelen rondom de elektriciteitsvoorziening en over de voorbereidingen die getroffen worden voor de bouw van een burgemeesterswoning. Verder vergadert De Stierenvereniging 'Ons Belang' naar aanleiding van een ongeval met een stier. We sluiten af met de woorden van de correspondent van de Ruurlosche Courant, die terugkijkt op het afgelopen jaar 1921 en de lezers een gelukkig nieuwjaar wenst.

Herman Meerbeek

Klachten elektriciteitsvoorziening

21 oktober

"Raadsverslag Ruurlo. In de Dinsdagmiddag gehouden Raadsvergadering waren alle leden aanwezig. Voorzitter de heer A.E. van Arkel." ...

"Van Joh. Toevank e.a., bewoners van den Winkelhoek en den Bruil, was een adres ingekomen inzake de electriciteitsvoorziening van die buurten.

De kosten van het hoogspanningsnet met transformator zullen f 9700 bedragen, van het laagspanningsnet f 3800. Gegarandeerd is 12%. Adressanten vragen de genoemde kosten geheel of gedeeltelijk voor rekening der gemeente te willen nemen. De voorzitter deelde mede, dat door den Raad van Beheer der 'Berkelstreek' een nieuwe concept-regeling aan de gemeenten zal worden toegezonden, waardoor de moeilijkheden zooveel mogelijk worden weggenomen. Verder wees spr. er op, dat de kosten ook niet geheel of gedeeltelijk voor de gemeente komen, zooals in het adres wordt gevraagd, maar voor de 'Berkelstreek'. In afwachting van het schrijven der 'Berkelstreek' werd besloten voorloopig nog geen beslissing op het adres te nemen." ...

"Aan de orde was daarna de benoeming van een Commissaris voor de 'Berkelstreek', wegens periodieke aftreding van den heer E.C. Scholten (herkiesbaar). Bij eerste stemming werden uitgebracht op den heer J.C. Hesselink 5 st. en 2 op den heer Scholten. De voorzitter wees er op dat volgens de statuten der 'Berkelstreek' deze benoeming ongeldig is, daar tot commissaris alleen benoemd kunnen worden raadsleden, burgemeesters en oud-burgermeesters. De heer J.W. Rijkenbarg merkte op, dat het wenschelijk is, dat iemand benoemd wordt, die de zaak eens krachtig aanpakt. In de electriciteits-malaise moet hier verandering komen, wil men voorkomen dat de klein-industrie er af gaat. Z.i. is de handelwijze van den Raad van Beheer en de Directeur ten aanzien van Ruurlo zeer te laken. Het is een schande zooals de menschen aan het lijntje worden gehouden. Spr. achtte het niet in het belang van de 'Berkelstreek' en van Ruurlo, wanneer de klein-industrie zich afscheidt. Hij stelde de volgende motie van afkeuring voor:

*De Raad van Ruurlo,
gehoord hebbende dat herhaaldelijk klachten over de elec-*

*tricititslevering door belanghebbenden bij den Directeur zijn gedaan,
spreekt zijne afkeuring uit over de handelwijze van den Directeur,
besluit deze motie ter kennis te brengen van den Raad van Beheer, en gaat over tot de orde van den dag.*

De heer Rijkenbarg lichtte de motie nader toe. Jaren lang heeft men naar de 'Berkelstreek' geloopt, maar er gebeurde niets. Er kan niet geregeld gewerkt worden omdat de spanning te licht is, wat door een onzijdige deskundige eveneens gezegd is, en hetgeen de heer Hugenholz als directeur toch ook moest weten.

Charles James Hugenholz, directeur van de N.V. Electriciteits-Maatschappij 'De Berkelstreek' van 1913 tot zijn overlijden in 1933. (foto: ca. 1915, collectie ECAL)

Elias Cornelis Scholten, burgemeester van Ruurlo van 1895-1917. (foto collectie archief Old Reurle)

Deze neemt het echter met de waarheid niet zoo nauw, aldus spr. De voorzitter zeide blij te zijn, dat de heer Rijkenbarg hier openlijk uitspreekt hoe hij over de zaak denkt. Tot spr.'s verbazing heeft de heer Scholten nog pas verklaard, nadat spr. het hem meer-malen gevraagd had, dat hem (den heer Scholten) absoluut niets bekend was van klachten, en dat ook op de vergadering te Borculo hierover niet was gesproken. Spr. had zoeven hetzelfde meegedeeld aan den heer Hugenholtz, die antwoordde, dat de oorzaak niet lag bij het net, maar bij den motor. Spr. zeide nogmaals zich er zeer over te verbazen, dat de heer Scholten van de klachten niets weet. De heer J.W. Rijkenbarg verklaarde, dat hij op de vergadering te Borculo aan den heer Hugenholtz had gevraagd of het niet mogelijk was een onderzoek in te stellen, wat feitelijk aan het net haperde.

Spr. kreeg toen ten antwoord dat dit niet hoefde; het net was te licht maar dit zou eerstdaags verzaard worden. Spr. had ook nog geklaagd over het verlies van f 65, dat gedurende 14 dagen geleden was, omdat men niet genoeg stroom had. Op die vergadering heeft de heer Scholten een en ander mede aangehoord, dus spr. begrijpt niet hoe de heer Scholten er bij komt te zeggen, dat hij van klachten niets afweet. Spr. geloofde, dat de heeren Hugenholtz en Scholten uit één vaatje tappen. Spr. zou den directeur ook nog willen vragen, waarom de lichtleiding op de krachtleiding is gebracht. Als de motor werkt, heeft men bijna geen licht. De heeren Paalder en Koster uitten ook klachten over het slechte licht in de buurt van het station, waarbij niet te werken is. Uit een mededeeling van den voorzitter bleek, dat van de Holl. Spoor reeds een klacht hierover bij de 'Berkelstreek' was ingekomen. De heer J.W. Rijkenbarg: Men wil geen klachten hooren. De voorzitter vond het een vervelende geschiedenis. De zaak is echter niet in orde. Spr. hoopte, dat ze in het belang van de betrokkenen spoedig wordt geregeld. De heer A.J. Rijkenbarg wilde het niet voor den heer Scholten opnemen. Z.i. heeft deze echter altijd sympathie voor de zaak gehad. Misschien lag het ook niet in zijn macht er iets aan te doen. Na eenige verdere discussie werd opnieuw overgegaan tot de benoeming van een commissaris. Thans werden uitgebracht op den burgemeester 5 st., op den heer Scholten 1 en op den heer Esselenbroek 1, zoodat eerstgenoemde gekozen was. De voorzitter deelde mede, dat hij het door leden geschonken vertrouwen zeer op prijs stelt. Ter wille en in het belang van de goede zaak is spr. van meening, dat hij de benoeming maar aan moet nemen, ofschoon het een penible kwestie is een oud-collega op te volgen. Hij hoopte zich zoo spoedig mogelijk in de zaak in te werken en het in hem gestelde vertrouwen niet te behoeven te beschamen."

25 oktober

Uit het Raadsverslag: "Bij de rondvraag merkte de

heer J.W. Rijkenbarg op, dat zijne klachten over de electriciteitslevering nog niet heel veel hebben geholpen. Helaas was het vanmorgen al weer mis. Spr. heeft toen Wansink opgescharreld, die zeide, dat er feitelijk 10 volt spanning te min was, en meende dat het in de Centrale moest zitten. Hij zou de zaak verder onderzoeken. Het is nu een poosje goedgegaan, maar het is mogelijk, dat het buiten de macht van de 'Berkelstreek' ligt, aldus spr. De voorzitter vond het toch onaangenaam, dat na al de klachten het nu nog niet in orde is. Ze moesten nu toch eens zorgen, dat de toestand in Ruurlo gunstig wordt. De heer Koster drong aan op het aanbrengen van één lichtpunt meer in de Spoorstraat. B. en W. zouden den toestand daar eens opnemen.

Eind 1913 werd de eerste stroom geleverd aan Borculo, Neede en Eibergen. In Ruurlo kwamen de eerste aansluitingen op 24 juni 1915 tot stand. In 1915 worden 67 huisaansluitingen gerealiseerd. In 1917 komt het aantal aansluitingen op 133. In het jaarverslag over 1921 van de Berkelstreek zelf komen we ook het een en ander tegen over bovengenoemde klachten en commissariswisseling. In de gemeenteraad was er onvrede over de rol van oud-burgemeester Scholten, hoewel herkiesbaar werd hij niet herkozen. De Raad van Commissarissen van de Berkelstreek betreuden echter zijn vertrek. Hier volgen enkele citaten uit het jaarverslag:

Bestuur en Personeel:

...Als afgevaardigde van de gemeente Ruurlo werd in plaats van den Heer J.C. Hesselink gekozen de Heer A.E. van Arkel, die evenwel met ingang van 1 Januari 1922 voor deze functie bedankte en werd vervangen door den Heer J.W. Rijkenbarg met als plaatsvervanger den Heer H.J. Esselenbroek....

...De gemeente Ruurlo benoemde met ingang van 1 Januari 1922, in de plaats van den Heer E.C. Scholten, den Heer A.E. van Arkel als lid van den Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen nam met leedwezen kennis van het aftreden van den Heer E.C. Scholten als Commissaris der Vennootschap en besloot den Heer Scholten het eere-lidmaatschap van den Raad van Commissarissen aan te bieden.

Het Bedrijf:

...Ook het jaar 1921 heeft zich evenals het voorafgaande jaar gekenmerkt door moeilijkheden met de stroomlevering, doordat de energie op enkele plaatsen en gedurende korte periode geleverd moest worden met eene onvolgende spanning. In sommige gevallen is dit euwel geweten aan het beheer van het bedrijf of aan onvoldoenden netbouw, doch is de oorzaak uitsluitend te zoeken in het feit, dat de Maatschappij de energie moest inkoop op het centraal voedingspunt met eene te lage spanning. Het Twentsch Centraal Station was namelijk door overbelasting van de oude Centrale en het niet tijdig gereed zijn van de in aanbouw zijnde nieuwe Centrale, niet in staat, ten dezen opzichte, aan zijne verplichtingen te voldoen.

Burgemeesterswoning

Anton Eduard van Arkel, burgemeester van Ruurlo van 1917 tot 1941. (foto collectie archief Old Reurle).

25 oktober

“Raadsverslag Ruurlo. B. en W. hadden, ingevolge het besluit van den Raad, uitgezien naar bouwterrein voor een voor den burgemeester te bouwen woning. B. en W. waren hierin geslaagd en hadden aan den Barchemschen weg van de Wed. Haverkamp aangekocht een stuk grond ter grootte van 2020 M2 tegen 30 ct. per M2. De heer Paalder zou er voor zijn om de bouwbreedte (47 M) nog met minstens 10 M. uit te breiden, daar het later wel eens kon blijken dat een eventuele opvolger van den burgemeester meer ruimte wil, en men den grond dan soms duurder moet betalen.” ... “Afgesproken wordt om na afloop der vergadering ter plaatse de juiste grootte af te palen. De voorzitter dankte de leden nogmaals en stelde het besluit van den Raad zeer op prijs. De heer Esselenbroek verheugde zich zeer in de zaak, te meer daar de burgemeester in ons midden komt, ofschoon hij liever de woning in de kom gehad had. Doch spr. hoopte, dat de burgemeester de lust daar zal krijgen om niet meer weg te gaan. B. en W. werden verder gemachtigd in deze zaak door te werken en den gemeente-opzichter een teekening met begroting van een woning te doen opmaken.” ...

“De Raad ging vervolgens over in geheime zitting ter behandeling reclames H. O., (= ‘hoofdelijke omslag’-belastingen), om zich daarna te begeven naar den Barch. weg, teneinde het bouwterrein in oogen-schouw te nemen en waar na eenig meten door den gemeente -opzichter in totaal pl.m. 2800 M2 voor de burgemeesterswoning werd afgebakend.”

9 december

“Voor het bouwen eener burgemeesterswoning werd het laagst ingeschreven:
Metselwerk. Mekking en Ribbers te Ruurlo f 12955;
Timmerwerk. J. Klein Beekman te Lochem f 9640;
Timmer- en metselwerk. G.H. Lusink te Ruurlo f 21990 (voorwaardelijk); Schilderwerk. A. Hartelman

te Borculo f 2680; Smidswerk. H. Teger te Ruurlo f 374; Loodgieterswerk. G.A.J. Besseling te Ruurlo f 995; Generale massa. J.J.A. Beckers te Bredevoort (perc. I, II, III, en IV) f 29920. De gunning is in beraad gehouden.”

16 december

“In verband met de aan den Burgemeester van Ruurlo verleende vergunning om te Lochem te mogen wonen, hebben Ged. Staten bepaald dat ZEd. op alle werkdagen van des voormiddags van 10-12 in zijne gemeente voor de ingezetenen moet te spreken zijn.”

23 december

“Bij de 2de aanbesteding van de burgemeesterswoning onder architectuur van den heer D. Kuiper alhier, werd voor het metselwerk ingeschreven door L. Marsman voor f 10543, en door J. Wevers voor f 10250. Voor het timmerwerk door H. Venderbosch voor f 8637 en door J. Visschers voor f 8844. Voor massa timmer- en metselwerk door H. Lusink voor f 18750 en door Mekking en Ribbers voor f 18560 en door L. Marsman voor f 19453.”

Stierenproblemen

Advertentie van de stierenvereniging in de Ruurlosche Courant.

22 november

“Zondag 13 Nov. had er bij de landbouwer S. in de Veldhoek een ongeval plaats, dat nog al ernstige gevolgen had. Bij het uitgeleiden van den daar gestationeerden stier werd deze wild en viel de geleiders aan. Den zoon van S. werd door het woeste dier

zoo'n krachtige stoot gegeven, dat opname in het ziekenhuis te Zutphen noodzakelijk was. Gelukkig is de toestand op het oogenblik bevredigend."

"Naar aanleiding van het bovenstaande hield de Stierenvereniging 'Ons Belang' Vrijdagavond j.l. een vergadering in hotel 'Avenarius'. Na opening en vaststelling der notulen werd de vraag aan de orde gesteld, wat er nu met stier Max moet gebeuren. Het bleek, dat deze stier voor f 700 is verzekerd, waarvan 80% wordt uitgekeerd. Na eenige bespreking werd met algemeene stemmen besloten, het dier aan de verzekering ter overname aan te bieden, onder overlegging eener verklaring van den veearts, dat Max ongeschikt is voor zijn doel, omdat hij te gevaarlijk is geworden. Door het bestuur werd vervolgens gevraagd, of er in den Veldhoek weer een stier moet komen. Er ging een stem op van wel, waarna van andere zijde de opmerking werd gehoord, dat dan eerst wel een kosthuis voor den nieuwen stier mag worden gezocht, want anders zou dit later wel eens het moeilijkste kunnen blijken te zijn.

Ook werd er op aangedrongen, geen te grooten en duren stier aan te schaffen. Naar aanleiding hiervan werd er op gewezen, dat de vereeniging volgens de statuten moet zorgen voor raszuivere stieren en die zijn niet goedkoop. Het slot der discussies was, dat werd besloten, in den Veldhoek wel weer een stier te stationneeren waarover dan in een spoedig te houden nieuwe vergadering nader overleg zal worden gepleegd. Hierna werd de vergadering gesloten."

13 december

"In de hedenavond bij Klein Haar gehouden vergadering der Stierenvereniging 'Ons Belang' werd medegedeeld, dat stier 'Max' bij inschrijving f 378 opbracht, dus met de f 173 van de verzekering in totaal f 551." ...

"Hierna kwam in bespreking de kwestie van het stationneeren van een stier in de Veldhoek. Er gaan stemmen op van leden uit die buurt, dat er daar zeker niet veel zullen zijn die een stier in de Veldhoek willen hebben. Scholten (bestuur) merkt naar aanleiding hiervan op, dat men eerst met alle geweld een stier in den Veldhoek wilde hebben en nu praat men weer zoo. Na eenig beraad werd besloten, om eerst over te gaan tot de uitbesteding der stieren. Blijkt er een liefhebber in den Veldhoek te zijn, dan kan alsnog getracht worden, er een te koopen.

Het bestuur stelde voor 'Prins Johan' te stallen op de Bruil en 'Prins' aan den Borculoschen kant, waartoe werd besloten. Voor eerstgenoemde werd het laagst ingeschreven door H.W.Wolsink (f 430) en voor den laatste door E. Vrugink (f 440). Voor een stier in den Veldhoek door E. Visschers (f 500)." ... "Eenige leden vonden de standplaatsen der laagste inschrijvers wel wat afgelegen, doch na een vrij scherpe discussie werd bij stemming uitgemaakt, dat de stieren bij deze inschrijvers zullen worden geplaatst.

Nadat nog gelegenheid was gegeven tot het laten inschrijven van koeien werd de vergadering gesloten."

Ongelukken

11 oktober

"Toen de landbouwer B. Vrijdag aan het ploegen was, viel plotseling zijn paard dood neer. Voorwaar een groote schadepost voor den betrokkene."

Overtredingen

8 november

"J.l. Vrijdag is ten huize van zekeren K. door de gemeentepolitie het lijkje van een pasgeboren kind van het vrouwelijk geslacht in beslag genomen, hetwelk onder verdachte omstandigheden waas gestorven. Op last van den Officier van Justitie werd het voor gerechtelijk onderzoek naar Zutphen overgebracht. K., die eerst in hechtenis was genomen, is weder op vrije voeten gesteld. Het onderzoek in deze zaak wordt door de politie voortgezet."

8 november

"Door de gemeentepolitie is aangehouden een Hongaar, die zonder geldige papieren rondzwierf. Hij is naar Enschede overgebracht, waarna hij over de grens is gezet."

Terugblik en nieuwjaarswens

29 december

"Weer staan we aan het einde van een jaar en veel lief en leed heeft ons dit gebracht. En ook heel wat verandering heeft er in ons dorp plaats gehad. Zien we rondom ons, dan mogen we constateeren, dat onze gemeente niet achteruit, doch steeds vooruitgaande is. Vele nieuwe woningen zijn er bijgekomen. Nog eenige zijn onderhanden, waaronder het postkantoor, dat zeker wel een sieraad voor ons dorp zal worden. Dan krijgen we het Burgemeestershuis aan den Barchemschen weg. Misschien is dit wel de baanbreker voor meerdere villa's in die omgeving, hetgeen niet anders dan de gemeente ten goede zal komen. Laat ons hopen, dat 1922 voor onze gemeentenaren een voorspoedig jaar moge zijn.

Ten slotte kan in niet nalaten om allen, die mij het correspondentschap in het afgelopen jaar van dienst zijn geweest, hartelijk dank te zeggen. Alle lezers en lezeressen wensch ik een 'Gelukkig Nieuwjaar' toe. De Correspondent. "

Bronnen:

ECAL 0631 Ruurlosche Courant 1914-1941, inv. nr. 9, 4e kwartaal 1921.

ECAL 1323 N.V. Electriciteitsmaatschappij

De Berkelstreek, inv.nr. 33

Hoe Neede het licht zag. Een eeuw elektriciteit in Berkelland – Henk Forkink.

OLD EN NIEJ

Oldjaorsdag had, nao de wat ingetogen kasdage, veur mie in de jaoren vieftig een heel andere belaeving as no. Neet gescheiden deur het geleuf, Katholiek, Protestant of neet geleuvig. Nae, ie gingen met z'n allen op het ende van het jaor af. Daor was gin ontkommen an.

Terwijl mien opa met andere jagers in de kökken het ende van het olde jaor beklonken met een borrel en sterke jagersverhalen, was mien moo drok met de veurbereiding veur het puffekes bakken. De niejaors-rullekes waren dan al klaor en zatte in een grote, good afgeslotten, koektrommel. De puffekes worden op het laatste ebakken in een zwaore gietijzern panne met rondingen in de baodem. Teminste, as de panne thuus was. Puffekespanne hing het hele jaor achter het fornuus, maor op oldjaorsdag was e vake uut eleend. En zo kon het waen dat ik op de laatste middag van het olde jaor neet bie de naoste buurvrouw, maor wat huze wieter, zatte te wachten töt ok daor de puffekes klaor waren. Terwijl ik wiste: mien moo zit thuus op heite kollen.

“Waor bleef ie toch”, worden mie too ebetten as ik thuus kwamme. “Ik mot alles nog bakken”.

Tja, leg dan as kind van een jaor of acht negen maor is uut, dat ie neet bie tante Kooier, maor bie tante Vrieze bie het fornuus hadden zitten wachten töt daor de puffekes gaar waren. En ik dan pas met onze eigen panne naor huus kon, zodat mien moo, as laatste in de buurte, kon gaon bakken.

Ondertussen waren de buurjongens an het carbid scheten. Carbid, wat mien opoe nog lange gebruiken in eur fietslampe, worden in een buismansbusje, met onderin een gat, edaone. Daorop spiejen en dan de deksel der op. Vervolgens op de grond vaste hollen met de klomp en dan anstekken: Boeoeoem! En een lachen dat dee jongens dan deden.

Neet te snappen veur ons deerns. Wee vonnen daor neet völle an. Wie deerns mossen ok vake moder helpen in de kökken of, zoas ikke, achter dee vemadelijke puffekespanne an.

De oldjaorsaovend ging wieter gemeudelijk veurbie met mensen dee oe nog een good uutende kwammen wensen, een borreltje kregen en wat van het eigen gebakken lekkers.

As kind wist ie: ie heurt töt twaalf uur de ogen los te hollen, um dan met völle heil en zegen wensen in bedde te rollen. De andere morgen mos ie der weer op

tied uut, want mien moo had de kökken nog maor nauwelijks an de kante of de eerste buurman was der al. Hee won ons het nieje jaor af met “Ik wense oele al wat wenselijk is”.

Ach Niejaorsdag.

As kinder mos wie ok rond deur de buurte um een ieder het beste te wensen. Wie kregen dan aoveral kinderzuut te drinken. Heel, heel zuut greij en as ie dat naor het zovölste huus ech neet meer lusten, kreeg ie gewoon rode wien. Zodat wie as zes- en negenjaorige zuskes dwas deur de weidens en dikke snee op huus an gingen. Zo was 't in de vieftiger jaoren heel gewoon.

De mensen hadden jenever, schilletje, rode wien of kinderzuut in huus. Niks gin aparte dinge, maor wal een puffeke, rulleke of ölliekrabbe natuurlijk.

Ach ik heb der niks van aover ehollen, alleen een warm gevuul.

To was geluk ok heel gewoon.

Hermien Bannink

Carbidlampe en puffekespanne (foto: Rina Florijn)

woordzoeker

AGNETA
ALBERTBAKKER
ALTENA
AVENARIUS
BEDRIJF
BELLEROSE
BRONKHORST
CACTUSOASE
CAFÉ

DECORSIGN
DEDUIF
DEHEIKAMP
DEKEIZERSKROON
DENOABER
DETUINKAMER
DOOLHOF
EIJGENHUIJSEN
FIDYSI

GOOSSENS
HARRIEARENDSEN
HDOLPHIJN
HIGHTECH
HLGRAFISCH
HOFSTEDE
HOTEL
LANDBOUW
LIEVESTRO

MARKFOKKINK
PRINT2PACK
RUESINK
SMEELLEN
STURRIS
SWIFT
WENSINK

F	I	J	R	D	E	B	I	S	Y	D	I	F	I	U	D	E	D
W	R	U	E	S	I	N	K	L	S	N	E	S	S	O	O	G	
A	N	I	J	H	P	L	O	D	H	I	S	T	U	R	R	I	S
T	E	D	E	N	O	A	B	E	R	E	A	G	N	E	T	A	
E	D	E	C	O	R	S	I	G	N	N	V	E	B	E	D	M	
R	R	S	E	I	J	G	E	N	H	U	I	J	S	E	N	I	J
E	E	U	K	H	E	V	K	L	O	D	E	N	S	S	I	R	
M	S	I	N	C	G	S	E	K	N	F	E	F	R	T	D	K	
A	O	R	I	E	A	T	A	E	A	L	S	O	A	O	R	F	
K	R	A	S	T	O	P	R	O	E	B	H	T	O	C	T	O	
N	E	N	N	H	H	A	2	E	S	K	T	L	E	F	A	K	
I	L	E	E	G	E	E	M	T	N	U	H	R	I	D	N	K	
U	L	V	W	I	I	S	D	O	N	O	T	W	E	I	E	I	
T	E	A	R	H	L	G	R	A	F	I	S	C	H	B	T	N	
E	B	R	W	U	O	B	D	N	A	L	R	N	A	R	L	K	
D	A	E	U	D	E	H	E	I	K	A	M	P	R	C	A	A	
H	L	E	D	E	K	E	I	Z	E	R	S	K	R	O	O	N	

Oplissing

□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

SPONSOREN

De volgende bedrijven en instellingen hebben door hun financiële bijdrage het mogelijk gemaakt dat wij ons kwartaalblad "Onder d'n Kroezeboom" kunnen realiseren. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

Bestuur Old Reurle

Houtzagerij Agneta
www.vaags.nl
www.vriendenvanagneta.nl

Apotheek Ruurlo
0573 - 454522
www.apotheekruurlo.nl

Harrie Arendsen Ruurlo B.V.
0573 - 452743
www.harriearendsen.nl

Avenarius Hampshire Hotel Restaurant
0573 - 451122
info@avenarius.nl

Albert Bakker Video
0573 - 453172
www.abvideo.nl

Bronkhorst High-Tech B.V.
0573 - 458800
www.bronkhorst.com

Cactus Oase
0573 - 451817
www.cactusoase.nl

Coop Supermarkten B.V.
0573 - 451688
www.supercoop.nl

Decorsign ICT & Internet
0573 - 454109
www.decorsign.nl

Schildersbedrijf H. Dolphijn en Zn.
0573 - 451024

Eijgenhuijsen BV
0573 - 453180
www.eijgenhuijsen.com

Ellen's Winkel van Nu
0573 - 785862
www.ellenswinkelvanu.nl

Fi'dysi Hair en Beauty Salon
06 - 10624218
www.fdysi.nl

Mark Fokkink Tweewielers
0573 - 453100
www.fokkinktweewielers.nl

Goossens Tweewielers
0573-257361
www.goossenslochem.nl

Groot Jebbink Bloemen en Planten
0573 - 451407
www.grootjebbink.com

De Heikamp Pannenkoekboerderij
0573 - 452090
www.heikamp.nl

HL Grafisch
0573 - 454237
www.hlgrafisch.nl

Hoekman Vis
06 - 12873849

Hofstede Tweewielers
0573 - 450055
www.bth.nl

Bouwbedrijf J. Hummelink
06 - 39572478
www.bouwbedrijf-jhummelink.nl

Bloem & Dingetjes
0573 - 462944

'n Ibink Boter en Kaasboerderij
06 - 51901506
www.nibink.nl

De Keizerskroon Café-Restaurant
0573 - 451416
www.keizerskroon-ruurlo.nl

Klein Kranenbarg Bouwbedrijf
0573 - 451414
www.betonpoeren.nl

Kuenen Keurslager
0573 - 451337
www.kuenen.keurslager.nl

Lammerdink Print-Sign-Kleding
0573 - 254630
www.lammerdink.nl

Liestro Software bv
0573 - 438444
www.liestro.nl

Lusanne Lingerie
0573 - 453070
www.lusanelingerie.nl

Meek's Meubelen
0573 - 453349
www.meeksmeubelen.nl

Martijn Nijenhuis Verbouw, Onderhoud
06 - 12096066
www.nijwo.nl

De Naober Dinercafé
0573 - 451532
www.denaober.nl

Nicolet Coiffure Ruurlo
0573 - 451568
www.nicoletcoiffure.nl

Ap van Oorspronk
0573 - 451824

Bakkerij Oude Wesselink
0573 - 451386
www.bakkerijoudewesselink.nl

Peters Bestratingen
0573 - 452560
www.petersruurlo.nl

Ribbers Bouwbedrijf
0573 - 451270
www.ribbers-bouw.nl

Ruesink Autobedrijf
0573 - 452004
www.ruesink.nl

Camping Schoneveld
06 - 21382343
www.campingschoneveld.nl

Schot - Ruurlo BV
0573 - 451695
www.schot-ruurlo.nl

Spannevogel Woninginrichting
0573 - 453193
www.spannevogel.nl

Steentjes Zelfstandig Adviseur Regiobank
0573 - 451485
www.steentjes.nl

Supermarkt PLUS Stam
0573 - 453552

Star Doolhof
0573 - 453175
www.doolhofruurlo.nl

Sturris Ruurlo
0573 - 491251
www.sturrisruurlo.nl

SVEN Voor Ogen
0573 - 454629
www.svenvoorogen.nl

Swift Hairfashion
0573 - 451552
www.swifthairfashion.nl

Tap & van Hoff Notarissen - Lochem
0573 - 298398
www.tapvanhoff.nl

Teunissen Mode Ruurlo
0573 - 451438
www.teunissenmode.nl

Thoma Post Makelaars
www.thoma.nl

Welkoop Ruurlo
0573 - 452500
www.welkoop.nl

Wensink Landbouwmechanisatie
0573 - 451248
www.wensink-ruurlo.nl

Wesselink Makelaars & Taxateurs
0573 - 454027
www.wesselinkmakelaars.nl

Fysiotherapie Maatschap van Zadelhoff
0573 - 458138
www.fysiotherapieruurlo.nl

COLOFON

Voorzitter

Dhr. G. Klein Bluemink

06 - 22108568

voorzitter@oldreurle.nl

Secretaris

vacant

Penningmeester

Dhr. A.J. Schepers

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409

penningmeester@oldreurle.nl

Tweede voorzitter

Dhr. R.F. Siemens

Beatrixlaan 43
7261 XW Ruurlo

0573 - 452503

r.f.siemens@gmail.com

Bestuursleden

Mw. J. Schepers-Abbink

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409

apschepers@ziggo.nl

Mw. I. Hummelink-Klein Brinke

Strikkersteeg 11
7261 RW Ruurlo

0573 - 453531

inahummelink@outlook.com

Dhr. H. Wezinkhof

Kapelweg 4
7251 KM Vorden

0575 - 556427

wezinkherger@gmail.com

Organisatie jaarprogramma

Mw. J. Schepers-Abbink, mw. I. Hummelink-Klein Brinke, dhr. H. Wezinkhof

Werkgroep Archeologie

Dhr. H. Meulenveld (coördinator)

Vordenseweg 4
7244 PS Barchem

0573 - 491319

henk.meulenveld@wxs.nl

Werkgroep Landbouwwerktuigen

Dhr. D.G. Nijenhuis (coördinator)

Sophialaan 4
7261 XS Ruurlo

0573 - 452961

dikenmini@outlook.com

Redactie 'Onder d'n Kroezeboom'

Dhr. H.D. Meerbeek (eindredacteur)

Irenelaan 2A
7261 BV Ruurlo

06 - 30564426

meerbeekherman@gmail.com

Mw. R. Florijn (correctie)

Loolaan 31A
7261 HR Ruurlo

06 - 48037020

rina.florijn@gmail.com

Mw. H. Bannink (redactielid)

Lochemseweg 6
7244 AB Barchem

0573 - 461311

bbannink@kpnmail.nl

Verspreiding Kroezeboom

Mw. J. Schepers-Abbink

Beheerder website www.oldreurle.nl

Dhr. G.F. Weernink

Herkampweg 2
7261 MG Ruurlo

0573-451531

gf.weernink@hccnet.nl

Op de achterzijde van de omslag bevindt zich een getekende afbeelding van de Kroezeboom, welke symbool staat voor onze kwartaaluitgave 'Onder d'n Kroezeboom'.

Deze oorspronkelijk achtstammige eik op één voetstuk is door Kerst Zwart ooit weergegeven als 'zo lange as mi heugt, den könnink ewes onder als onze darpsbeume'.

De meer dan drie eeuwen oude Kroezeboom (kroes = weelderig, machtig, indrukwekkend) bevindt zich aan de Borculoseweg, hoek Kroezeaan, nu in het dorp. Hij heeft inmiddels minder stammen, maar is met een omtrek van meer dan elf meter nog altijd zeer imposant en kolossaal.

De boom vormde vroeger een soort grensteken op kruispunten van wegen en een rechtvaardige verdeling van de akkers.

Vroeger ook de plek waar men nieuwtjes uitwisselde en verliefden elkaar troffen. Ook bekend gestaan onder de naam 'Luebössche' omdat bij een begrafenis het luiden van de kerkklokken werd begonnen als de stoet bij de Kroezeboom was gearriveerd.

